

DE KWESTIE

Ook de bakker voelt de stijgende prijzen van grondstoffen en energie. Van Soelen: „Het is een gotspe dat politici ons kennelijk willen doen geloven dat de problemen beperkt blijven tot een groep burgers die zij 'kwetsbaar' noemen.

FOTO ANP/HH

OPINIE Albert Jan van Soelen

Aanpak energiecrisis te ingewikkeld gemaakt

Beleidsbepalers op landelijk en Europees niveau kraken de hersens over het bevechten van stijgende energieprijzen en inflatie. Albert Jan van Soelen ziet 'ogenschijnlijk ferme plannen' voorbijkomen 'waarvan de gevolgen desastreus zijn'. Hij oppert een andere weg in te slaan.

Binnen de EU wordt onder hoge druk gewerkt aan energiemaatregelen. Voor de inkoop van Russisch gas zou een maximumprijs gaan gelden – als of Poetin daarvan wakker ligt. Verder wil men winsten binnen de sector extra belasten en een 'inkomstenplafond' voor producenten van groene stroom. Dit laatste met als doel om geld vrij te spelen dat onder regie van de EU wordt herverdeeld onder 'kwetsbare huishoudens en bedrijven'.

Kernbom

Niet voor de eerste keer hebben we hier te maken met ogenschijnlijk ferme plannen waarvan de gevolgen niet goed zijn doorgedacht. Na het uitbreken van Poetins oorlog vond de EU het risico op gebruik van kernwapens te groot. Ondertussen koos men er wél voor om binnen de economieën van de lidstaten in virtuele zin een kernbom tot ontploffing te brengen. De gevolgen van deze explosie van energieprijzen worden nu zichtbaar. Het zal niet lang duren totdat een meerderheid van de EU-burgers en bedrijven de rekeningen niet meer kan betalen. De inflatie giert omhoog en sociale onrust ligt op de loer. Het is een gotspe dat politici ons kennelijk willen doen geloven dat de

problemen beperkt blijven door een groep burgers die zij 'kwetsbaar' noemen. Of is soms de gedachte dat ieder van ons uiteindelijk even 'kwetsbaar' is voor radioactieve straling?

Met de voorgestelde maatregelen gaan wij deze crisis niet te boven komen. Ik pleit voor een andere aanpak.

In de eerste plaats moet per direct als regel worden ingevoerd dat binnen de EU energie *uitsluitend* nog mag worden verhandeld tegen de feitelijke kostprijs vermeerderd met een strak gedefinieerde brutomarge. Deze mag, in geld uitgedrukt en *niet* in procenten, niet hoger zijn dan de marge die de producent of handelaar gemiddeld over 2021 behaalde. Daarmee komt een einde aan de krankzinnige koppeling die de EU ooit invoerde van de prijs voor elektriciteit aan die van aardgas. De woekerwinsten die daardoor ontstaan verdwijnen als sneeuw voor de

zon. Ingewikkelde EU-operaties om een deel daarvan eerst via belastingen te heffen en dan over te hevelen kunnen achterwege blijven. Nationale toezichthouders moeten deze vorm van prijsbepaling alleen wel streng gaan controleren. Zij hebben dus extra budget nodig.

Maximumprijs

In de tweede plaats moet ieder EU-land verplicht worden om een maximumprijs vast te stellen waarvoor binnen haar grenzen een kWh elektriciteit of een m³ aardgas aan een eindgebruiker mag worden geleverd. Om alle gebruikers te dwingen tot besparing moet die maximumprijs bijvoorbeeld 150% zijn van de gemiddelde prijzen over 2021. En dus zeker geen 300%, zoals de EU nu voorstelt. Cruciaal is, dat voor *alle* gebruikers dezelfde maxima gaan gelden. Want het is ronduit bezopen

om een crisismaatregel te gaan vermengen met inkomenspolitiek.

In de derde plaats moet de EU haar lidstaten verplichten om eventuele verschillen te gaan bijpassen tussen maximumprijs en feitelijke kostprijs van energie. Dit kan via rechtstreekse betaling aan de leveranciers. Verbind aan deze vergoeding wel één voorwaarde: de strikte naleving van het verbod om te werken met een hogere brutomarge dan vóór de crisis.

Lidstaten met hoge energieprijzen, zoals Nederland, zijn met deze suppletieplicht zeker niet slechter af dan anderen. Onze hogere prijzen zijn immers het gevolg van enorme belastingen die van oudsher reeds in de tarieven zijn verwerkt.

Ingewikkelder hoeft het aanpakken van deze crisis niet te zijn. Zelfreflectie is wel noodzakelijk. Ik ben benieuwd in hoeverre onze EU-bobo's daartoe bereid zijn.

Albert Jan van Soelen is advocaat en schrijver van het burgermanifest *Hoe dan wel?*

FOTO DIRKJAN DAVIDS